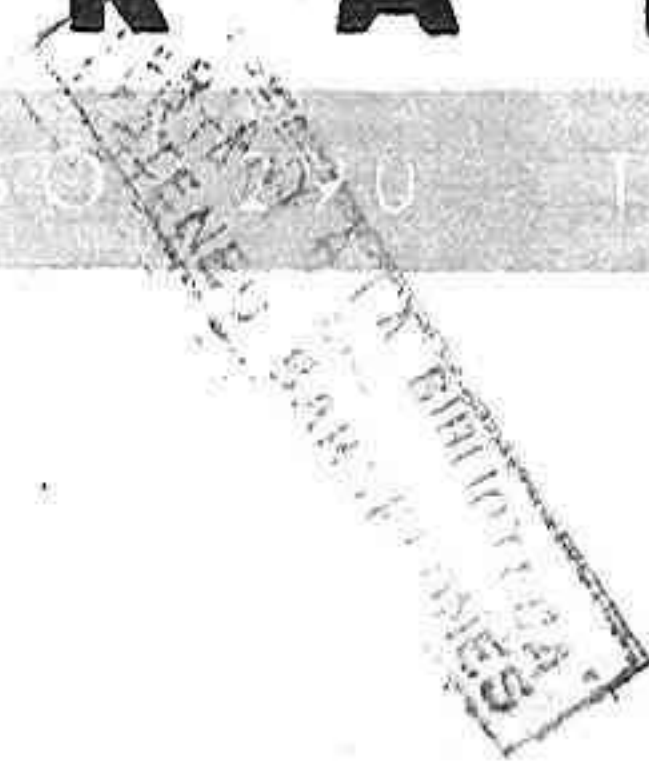

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ARAGONA 10 TEL. 938 21 11 11

FRIED-
POLK

TRENTA
CÈNTIMS

—Això és un hort?
—No, això ara és una vinya.

ELS GRANS ESPECTACLES DEL CARRER

Les cues, la manca de canvi, les finances, les darre- ries de l'home i el Ramo de la Construcción

Els soldats que, venint del front amb permís, es creuen que la rera guarda és Xauxa i que els que no hem anat a la guerra no fem la guerra i no sabem fer la guerra, van completament errats d'osques i caldria que algú els instruís sobre la manera com nosaltres ajudem el front perquè ells no en vinguessin amb les intolerables pretensions amb què en vénen.

Han de saber els soldats que lluiten a les trinxeres que ací a la rera guarda, quan es va dir: no pot ésser que a la rera guarda s'ho passin bé mentre al front els nostres germans es maten per nosaltres, com un sol home ens vàrem llançar a passar-nos-ho malament i cal dir que tots hi hem posat la més bona voluntat. No falta més, ara, que els del front ens ho agraeixin, que són ben capaços de no fer-ho.

Es evident que una de les millors maneres d'ajudar els combatents és procurar la vida dels espectacles públics; d'aquesta manera, amb les distraccions, deixen més lliures els nostres defensors per a defensar-nos. Però ¿n'hi ha prou amb la pobresa dels espectacles que ens ofereixen els Comitès Econòmics? Evidentment, no. Es, doncs, per això que ha estat inventada la cua de les guixetes.

Però, és que una cua és tan distreta? Una

cua, evidentment, no; però, dues cues es pot quasi assegurar que sí.

Es per això que, gràcies als acaparadors de xavalla, als quals nosaltres procurem donar tota mena de facilitats, han pogut ésser organitzades les dues cues a les guixetes dels espectacles. En una cua els futurs espectadors esperen torn per prendre l'entrada, si tenen el preu just; a l'altra esperen que la taquillera reuneixi prou moneda fraccionària per tornar el canvi. Es d'aquesta manera que hom té, abans d'entrar al teatre o al cinema, una ocasió propícia d'esperar ardentment l'espectacle, com un col·legial espera el diumenge. Però com en tot, hi ha aquells que no saben assaborir aquesta espera i, tot i no tenir el preu just de la localitat, es posen entre els justos —un pecador entre justos és cosa corrent i compensació del «justos per pecadors»— i, amb les presses s'aprofiten per agafar l'entrada renunciant al canvi a favor de la taquillera.

Aquest costum, tot i demostrar la magnífica situació econòmica de la nostra població civil i el seu esperit de sacrifici, és, evidentment, contrarevolucionari, ja que tendeix al restabliment de les propines, que tant rebai- xen la dignitat del treballador. Es per això que

nosaltres demanàrem, si no fos excessiu, que el Comité Económico repartís a les taquilleres uns tiquets acreditatius del canvi renunciat perquè aquest passés a les caixes del sacrificat Comité, cosa eminentment social, ja que beneficiaria a la col·lectivitat en comptes d'anar a parar a les butxaques de la taquillera, cosa eminentment antisocial, ja que només beneficia a un individu —o individus— que, a més a més, no és membre del Comité.

EL DARRER ESPECTACLE

En parlar de les cues que es fan per assistir als espectacles públics, no podem deixar de referir-nos a les cues que es fan per assistir al darre espectacle que donen els humans, l'enterrament, i trobem que per això tots nosaltres hauríem d'ésser inclosos en el Sindicato i passar a dependre del Comité Económico corresponent.

L'enterrament, tothom que estigui viu ho sap, és, de tots, l'espectacle més divertit que hi ha, no sabem si perquè fins ara ha estat gratuït per al públic, cosa que ens fa pensar que ben controlat, potser seria una bona font d'ingressos.

I és que és un espectacle variat: l'actor no és mai aplaudit i, per tant, no surt a saludar, i entre els assistents, per als uns és drama i per als altres comèdia. El fet, però de no haver-hi cues era una certa novetat que no era nova perquè era de sempre i que calia corregir, i fins en això ha estat corregida. Ara, que el més nou de tot és que les cues no les ha de fer el públic, sinó, gràcies a l'encertada actuació i enginyós pensament del Ramo de la Construcción, la fan els protagonistes i, per delegació, les famílies dels protagonistes.

En efecte; cosa que no s'havia vist mai, el Ramo de la Construcción ha tingut la iniciativa d'amenitzar aquesta època de salut perfecta i quasi anormal que travessa la nostra ciutat per organitzar unes belles cues de cadàvers per enterrar, que els familiars respectius es cuiden dia a dia de procurar que cap difunt desaparengués no se'ls «coli» al davant, cosa, de vegades, ben difícil d'evitar, amb les corresponents protestes dels poster-gats i dels que tenien tanta guardada des dels darrers moments del malalt.

Aquest meravellós espectacle ha pogut ésser organitzat i, com deïem, tindrà aviat el seu Comité Económico, gràcies a l'activitat frenètica del Ramo que en la construcció de 300 nínxols ha aconseguit consumir, jornal a jornal, la consignació votada per l'Ajuntament, de 1.400.

Aquesta activitat es veu també en la construcció de refugis, per als quals ja s'han despesats tres milions de pessetes (3.000.000) sense que, a hores d'ara, n'hi hagi un sol d'acabat.

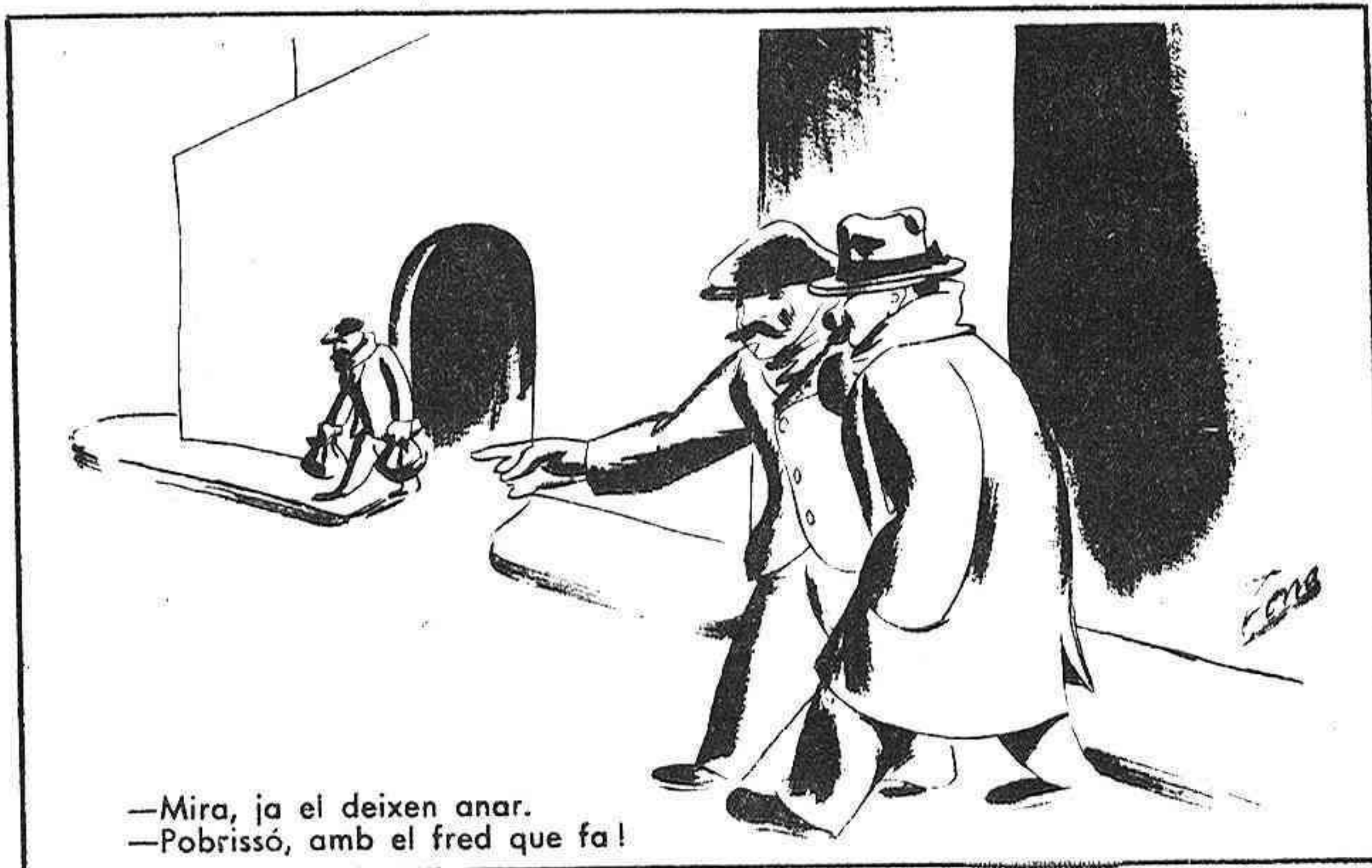
Però això encara no és cap espectacle. L'espectacle serà quan el Ministre de Defensa es decideixi i passi el Ramo de Construcción al Ramo de Guerra i l'envii al front en pes a fer defenses.

Estem segurs que el públic pagaria per veure-ho, encara que ha gués de fer cua a les guixetes i no li tornessin el canvi.

RECTIFICACIÓ!

Quién ha dicho que ya no puedo ni mear! Yo soy todavía el león...

—Mira, ja el deixen anar.
—Pobrissó, amb el fred que fa!

EDITORIAL

Guerra als bolistes de la guerra!

La creació dels «Tribunals de Guàrdia» dedicats dia i nit a sancionar els bolistes, alarmistes i derrotistes, encara que tardana, porta una solució a l'abast criminal de les intencions subversives d'aquells que han treballat fins ara contra nosaltres i la nostra causa des de la nostra reraguarda operant a traïció i amb plena impunitat sobre l'espatlla del poble generós i confiat.

Fins ara, era molt sovint, i fins i tot natural, que a qualsevol indret on améssiu a parlar sentíssiu un diàleg si fa no fa així:

—Sap què m'han dit que...?

—Això és mentida!

—Sí, segurament deu ésser mentida, però oi que és greu?

—Però vostè s'ho creu?

—I ara! Vol callar!

—Així, per què ho fa córrer?

—Home, veurà. Jo ho dic ací entre nosaltres, sap.

—Ah!

—Ara vostè faci'm el favor de guardar-me el secret.

—Per què?

—Es que la persona que m'ho ha dit no m'ha autoritzat que jo ho digués a ningú.

—Ni a mí?

—I ara! Vol callar!

—Doncs així el que hauria de callar és vostè.

—Home, jo li dono amb això una prova de confiança que vostè em paga malament per cert.

—I aquesta persona que li ho ha dit a vostè és també de confiança?

—Ja ho crec: és un home molt important. A mi m'estima molt. Miri si m'estima, que m'ha venut un paquet de tabac de quatre vint.

—I què li n'ha fet pagar?

—Cinquanta pessetes.

—¡...!

Ara està a les mans de vostès que aquest diàleg pugui canviar els termes en la mesura que vostès mateixos

sàpiguen interpretar el sentit de la necessitat que de l'assistència ciutadana de tots els antifeixistes en té la causa de tots.

Aquest canvi, si fa no fa, pot ésser així:

—Sap què m'han dit que...?

—Ah! sí?

—Ui, i encara més.

—Ah! sí? ¿Vol que marxem i tot passejant m'ho explicarà reservadament i amb tota mena de detalls?

(Surten i van fent via i xafarderia.)

... ..

Tot just arriben sense deixar la conversa davant d'un portal amb un rètol que diu: «Jutjat de Guàrdia», i la conversa segueix així:

—Dispensi, vol que entrem a saludar un amic?

—Vol dir que a ell pot interessar-li?

—Vostè dirà!

—Que és dels nostres?

—De quins?

—Així entrem.

—El jutge de guàrdia? **TELO**

La Història, Napoleó, el problema dels Proveïments i un elogi de Serra Pàmies

En l'article en el qual el senyor A. Ll. provocava el dia primer d'aquest mes, des de «La Rambla», al Conseller de Proveïments, Serra Pàmies, tot volent-se fer l'elogi, l'autor de la provocació deia:

«Recordem que Napoleó, quan fou nomenat generalíssim dels exèrcits d'Itàlia, un dels seus primers propòsits, va ésser d'acabar amb els intendents, amb els proveïdors de l'exèrcit, puix que en cada un d'ells hi veia un especulador. Però hagué de desistir, perquè va trobar-ne un d'imaginat en cada tenda de campanya, i hauria hagut d'afusellar mig exèrcit per tal d'extirpar-los del tot. Així ens ho conta Stendhal en la seva «Vida de Napoleó».»

Nosaltres, que també som erudits, no tenim ara a mà aquesta «Vida de Napoleó», de què parla el senyor A. Ll., però tenim les memòries d'un general de Napoleó, el bdró de Marbot, que féu quasi totes les seves campanyes i explica de quina manera es feia aquesta especulació. El curiós és que el fragment que reproduïm ací («Mémoires du general Baron de Marbot», pàg. 208, volum III, 49 edició, Plon-París), havíem intentat publicar-lo inútilment diverses vegades durant el bienni negre. Així, doncs, a la zona facciosa tampoc no es podria publicar ara. Aprofitem, doncs, que els facciosos siguin a l'altra banda per fer-ho i oferir-lo al senyor A. Ll. i als lectors en general. Diu:

«Napoleó, convençut que el millor mitjà d'obligar els anglesos a demanar la pau era d'arruïnar el seu comerç, oposant-se a la introducció de llurs mercaderies al Continent, les feia confiscar i cremar a tots els països sotmesos a la seva autoritat, és a dir, a més de la meitat d'Europa. Però l'amor de l'or és féu poderós i el comerç ben subtil!... Hom havia, doncs, imaginat una manera de fer el contraban a la segura. Per això, els negociants anglesos amb els quals hom estava d'acord, enviaven un o més vaixells plens de mercaderies a fer-se apresar per un dels nostres corsaris, que els portaven a un dels nombrosos ports ocupats per les nostres tropes, des de la Pomerània sueca als confins del regne de Nàpols. Aquest primer acte acomplert, mancava desembarcar els fardells i introduir-los, evitant la confiscació; però la cosa s'havia resolt per endavant. La immensa extensió de les costes dels països conquerits no permetia fer-les vigilar de manera rigorosa pels duaners i aquest servei era prestat per soldats posats a les ordres dels generals encarregats del comandament del regne o de la província ocupats per les nostres tropes. N'hi havia prou, doncs, amb una autorització donada per un d'ells, per fer passar els fardells de mercaderies; després els negociants tractaven amb el protector. D'això se'n deia una llicència.»

L'origen d'aquest nou gènere de comerç remuntava a 1806, època en la qual Bernadotte ocupava Hamburg i una part de Dinamarca. Aquest mariscal guanyà d'aquesta manera sumes considerables, i quan volia donar una mostra de satisfacció a algú, li concedia una llicència, que aquest es venia als negociants. Aquest costum s'estengué poc a poc per tot el

litoral de l'Alemanya, d'Espanya i principalment d'Itàlia. Penetrà i tot fins a la cort de l'Emperador, les dames i els xambelldis de la qual es feien donar llicències pels ministres. Hom se n'amagava davant de Napoleó, però ell ho sabia o ho sospitava. No obstant, per no rompre massa bruscament els costums dels països conquerits, tolerava aquest abús fora de l'antiga França, mentre l'execució es portés amb misteri; però, cosa estranya a aquest gran home, tot seguit que s'assabentava que algú havia portat massa lluny els guanys il·licits produïts per les llicències, el feia esquitxar! Així, havent estat informat l'Emperador que el comissari ordenador Michaux, cap de l'administració de l'exèrcit de Bernadotte, havia perdut en una sola nit 300.000 francs en una casa de joc de París, li va fer escriure per un ajuda de camp que la caixa dels Invàlids, necessitant diners, li ordenava de posar-hi 300.000 francs, cosa que Michaux s'afanyà a fer, tant havia guanyat amb les llicències!...

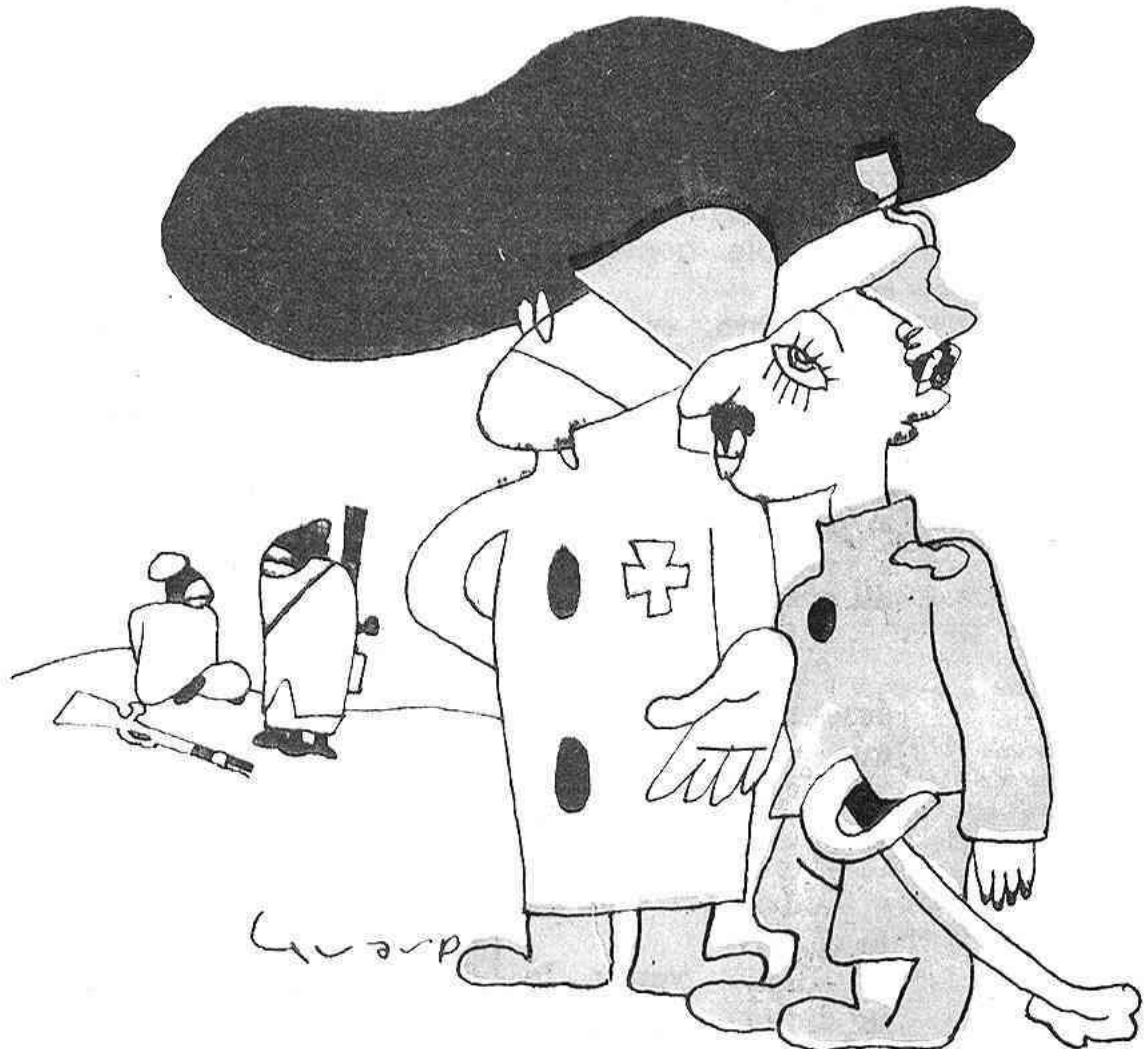
Ja podreu pensar que Masséna ho havia estat el darrer de vendre llicències. D'acord amb el general Solignac, el seu cap d'Estat Major, en va inundar tots els ports del regne de Nàpols. L'Emperador, informat que Masséna havia dipositat la suma de tres milions a casa d'un banquer de Liorna, que havia rebut, al mateix temps, 600.000 francs del general Solignac, féu escriure al mariscal per invitar-lo a deixar-li un milió, i demanà 200.000 francs al cap d'Estat Major. Era just la tercera part del que cada un d'ells

havia guanyat amb les llicències. Ja veieu que l'Emperador no els sangrava pas massa. Però a la vista d'aquest mandat d'una nova forma, Masséna, rugint com si li arrabassessin les entranyes, contestà a Napoleó que, essent el més pobre dels mariscals, carregat d'una nombrosa família i clivellat de deutes sent molt no poder enviar-li res!

El general Solignac fa una resposta semblant, i tots dos es feliciten d'haver així enganyat l'Emperador, quan, durant el setge de Gacta, hom veu arribar en correu el fill del banquer de Liorna, anunciant que l'inspector del Tresor francès, escortat del comissari de policia i d'alguns gendarmes, havent-se presentat a casa del seu pare, s'ha fet lliurar el llibre de caixa, en el qual ha donat rebut dels tres milions sis-cents mil francs dipositats pel mariscal i el general Solignac, afegint que aquesta suma, pertanyent a l'exèrcit, era un dipòsit confiat a aquests dos personatges i del qual l'Emperador ordenava el lliurament immediat ja en espècies, ja en efectes comercials negociables, anul·lant els rebuts donats a Masséna i Solignac!

I s'havia aixecat acta d'aquesta confiscació, a la qual el banquer que, d'altra banda, no hi perdia res, no s'hi havia pogut oposar».

La Història és la Història, i la Història de Napoleó encara més. Ara, que no sabem perquè el senyor A. Ll. la fa sortir en el seu «elogi» de Serra Pàmies, com no sigui per justificar-se ell i, aneu a saber si per salvar-se de l'afusellament!

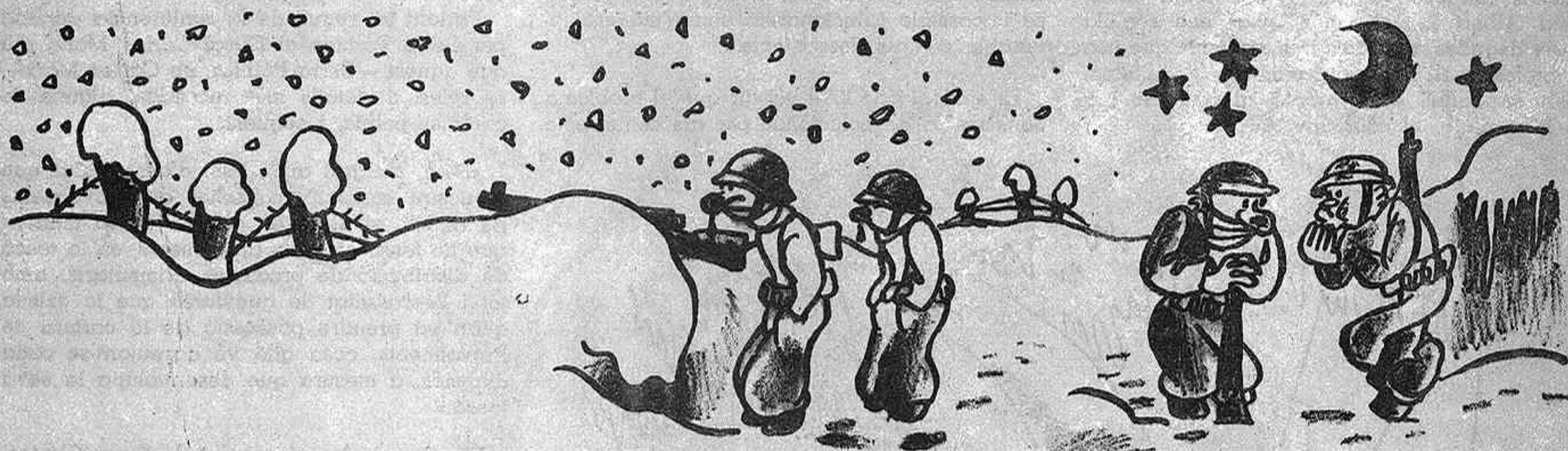
—Mentre dura el Ramadan no mengen de dia.
—Així potser que ho allarguéssim això.

Poesia radiada pel seu autor

«Pere Quart»

des de Ràdio Associació de Catalunya el dia 6 de desembre
del 1937, amb motiu de la

EXPOSICIO DEL FRED

Per als amics de "L'ESQUELLA"

Quin fred, reïra de vetl
quan bufa l'airet
de la matinada,
tallant com un gamivet
de fulla esmolada...

DONCS ENCARA FA MES FRED
AL PARAPET
D'AVANÇADA!

Quin fred en nit estelada
amb el cel pelat i net
quan hi ha glaçada
i cap llit no és prou estret
ni té prou flassada...

DONCS ENCARA FA MES FRED
AL PARAPET
D'AVANÇADA!

Quin fred el sòl, la paret
d'oficina esbalandrada
on hom treballa a pleret
fins a la vesprada
sense foc ni cigarret...

DONCS ENCARA FA MES FRED
AL PARAPET
D'AVANÇADA!

CAMARADA:
SI SOTA ABRIC I BARRET
OBLIDES QUE AL PARAPET
D'AVANÇADA
UN HOME LLUITA PEL DRET
DE LA PATRIA AMENAÇADA
I TE FRED,
QUIN FRED AL COR, CAMARADA!

PERE QUART.

AL MARGE D'UN ARTICLE AL MARGE D'UNA CONFERENCIA

Hom espera amb ansietat el resultat del duel entre l'autor i Serra Pàmies

En el número del dia primer d'aquest mes, un senyor A. Ll. publicava a «La Rambla», sota el títol «Al marge d'una conferència» un abrandat elogi, o cosa així, del Conseller de Proveïments, Serra Pàmies. No creiem que les inicials corresponguin a les del difunt humorista Albert Llanes; més aviat ens sembla ésser degudes a un dels tres elements que usa el professor N. Capo per mantenir la humanitat en aquell estat propici al nudisme i a la fetor d'alè, el company All.

El senyor All comença el seu article amb un advertiment importantíssim:

«Els que s'entesten en escatir el problema de Proveïments en temps de guerra, sembla talment que ignorin que, mentre dura aquesta, és impossible solucionar-ho d'una manera favorable per als descontents.»

Es evident que l'All vol dir que el problema només s'ha de solucionar per als contents, o

sigui per als satisfets, cosa que trobem molt encertada.

Es refereix a Napoleó; però el paràgraf ens el reservem perquè ens donarà ocasió per a mostrar que nosaltres som també erudits.

Parlant tot seguit de la conferència donada per Serra Pàmies al Casal Carles Marx, diu que aquest —Serra Pàmies, no Carles Marx— es referí a detalls més recòndits, alguns de caràcter polític, i segueix:

«Però, malgrat això, hem d'assenyalar que el nostre company conseller de Proveïments ha reeixit, si es té en compte de la manera que ho feren els seus antecessors, en la tasca de distribució de productes alimentaris, amb tot i l'escassetat de queviures que ja existia quan va prendre possessió de la cartera de Proveïments, cosa que vé agreujant-se cada dia més, a mesura que desenvolupa la seva tasca.»

Donat que els antecessors de Serra Pàmies, excepte quan regí la Conselleria Domènec, de la C. N. T., els altres pertanyien al P. S. U. C., i que afirma que Serra Pàmies ha reeixit malgrat que la cosa va agreujant-se cada dia més a mesura que desenvolupa la seva tasca, Don All s'acredita de persona que sap d'escriure tant com l'acreditada matèria prima del famós professor.

I segueix l'article:

«Mai no hauríem sospitat que un conseller de Proveïments del nostre Partit pogués regir aquest Departament amb la facilitat que ho ha fet ell.»

L'elogi, aquesta vegada, no és solament per a Serra Pàmies.

No s'ha produït cap conflicte, segueix dient, per què?

Doncs és molt fàcil; simplement

«com, per tal de reeixir en la seva comesa, posposa les coses d'interès general a les d'interès particularista.»

Magnífic. Però no respirem i anem llegint:

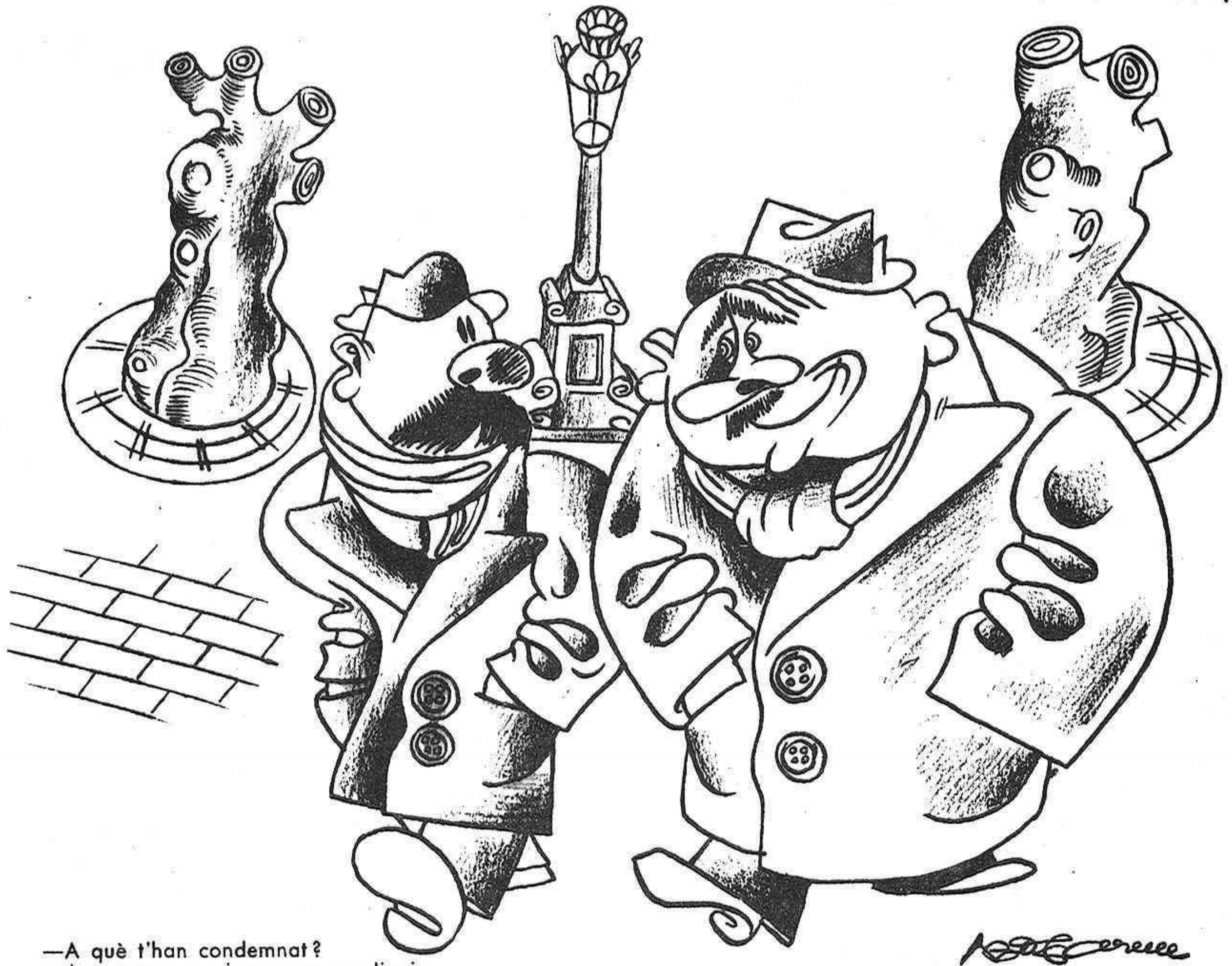
«Creiem, per tractar-se d'un militant del nostre Partit i de la U. G. T., que es reproduïrien o s'accentuarien els conflictes socials, els quals van ésser tan freqüents durant la tasca dels altres consellers; i ací, una vegada més, hem de repetir i remarcar el tacte polític i el bon sentit d'home de govern que caracteritzen el nostre company, puix que gairebé podem considerar una paradoxa que a mesura que els queviures han anat escassejant, s'han anat apaïvagant, com si seguis sin un mateix ritme, els aldarulls de carrer i els seriosos conflictes sindicals.»

Don All s'ho creia; però, ¿no podia pensar que si tant i tant féu escassejar els queviures serà la debilitat el que apaïvarà els esperits? O potser, és que l'articulista és, com insinua al principi, dels contents?

A l'hora d'escriure aquest comentari no tenim encara notícia que el senyor Serra Pàmies hagi enviat els padrins a Don All.

—Què feu, aquí dalt?
—Sóc peató.

—A què t'han condemnat?
—A no anar a missa quan en diguin.

Els grans Espectacles públics Seria millor ésser una mica menys "econòmics" i fer cinema i teatre

UN ANY I MIG DE CINEMA D'AVANT-GUARDA.

Els esperits simplistes, per distreure's dels ocis obligats a què porta la vida de la rera-guarda, no han trobat res millor que criticar la tasca portada a cap pel «Comité Económico de Cines». I això és injust; molt més si tenim en compte que degut a les crítiques dels esperits simplistes ociosos, s'ha creat un ambient d'impopularitat envers els intel·ligents responsables de la «sindical hermana».

Es, doncs, arribada l'hora, i inclús la setmana, de vint hores intensives que es fan per tal de guanyar la guerra; ha arribat, dèiem, l'hora emotiva en què L'ESQUELLA surti en defensa —com sempre— dels pobres oprimits de la Nova Economia.

Per què els «econòmics» no són degudament estimats pel públic?

«El Comité Económico de Cines» ha fet tots els possibles per fer-se estimar de les masses. Ha pujat els preus de les entrades, ha donat les reprises de totes les pel·lícules amb honors d'estrena, ha tornat a reprisar les reprises amb honors d'estrena de reprises, ha fet reviuire les il·lusions dels nostres avis, posant d'actualitat els Conde Hugo, Eddie Polo, Maciste, la Pearl White, la Bertini... i altres glòries del cinema, i per s' això no fos prou, projecten cada setmana els reportatges de «Laya Films». Malgrat aquesta tasca dels «econòmics», el públic està descontent.

CINEMA «ECONOMIC» NO VOL DIR CINEMA REVOLUCIONARI

I és que el públic incorre en un error infantil. El públic esperava que el «Comité Económico de Cines» faria cinema revolucionari, i creure això és absurd, perquè als «econòmics» només els podeu demanar cinema econòmic, i això ja ho fan.

Quan el «Comité Económico de Cines» es va incautar de tots els locals de Barcelona, tothom estava d'acord —aleshores tothom estava d'acord en tot— que l'espectacle públic seria un veritable espectacle públic.

Descartada l'altra «sindical hermana» de tota intervenció als espectacles públics, era d'esperar un gran èxit, econòmic almenys, dels «econòmics».

L'èxit ha estat assolit. Amb trenta o quaranta pel·lícules velles han sostingut els programes durant un any i mig. Un veritable èxit... econòmic.

POTSER QUE TAMBE L'ALTRA «SINDICAL HERMANA» TAMBE SAP QUELCOM DE CINEMA I TAMBE D'ECONOMIA

L'èxit social i revolucionari també ha estat afalagador. Hem vist pel·lícules que segons el criteri dels «econòmics» estaven d'acord amb els moments que vivim. Per exemple, hi ha un film «La història de dues ciutats», un dels que més s'han repris, que ens assabenta de la bondat angelical dels

reaccionaris francesos i anglesos, i de la maldat i els instints criminals del poble revolucionari francès. Es un film molt adequat als temps revolucionaris que vivim.

També s'exhibeixen continuament pel·lícules d'exaltació imperialista i d'elogi als països colonitzadors. No cal dir el que això contribueix a enfortir l'ànim dels nostres combatents de la llibertat i també el bel·licisme de les forces colonitzadores del Japó, Itàlia i Alemanya.

Tasca intel·ligent, la dels «econòmics»!

El «Comité Económico de Cines» ja ha complert amb tots els seus compromisos econòmics?

Si en les «Memorias» que publiquen diguessin clarament tot el que passa, potser el públic tracaria de reaccionar comprensivament.

Per altra part, L'ESQUELLA els brinda una idea a realitzar. Es aquesta: L'altra «Sindical hermana» no té cap saló de cinema, no ha pogut, per tant, demostrar en aquest aspecte la seva capacitat constructiva i revolucionària. Doncs bé, els «econòmics» han de cedir uns quants salons als altres «germans sindicals», i així donar-los l'oportunitat que també fracassin. A la millor no fracassin i resultarà que ho faran bé i tot.

Esperem impacients la resposta del «Comité Económico de Cines», i fins a la propera setmana que li donarem gratuïtament noves iniciatives constructives i, àdhuc, «econòmiques».

Reincidència

(Advertim que aquest conte no és ni remotament històric... i que si ho fos tampoc no ho diríem)

—No riguis, no. Si tu haguessis après a conèixer l'hora mirant els estels, no fores ací ara per haver robat rellotges!

Em penso que em vaig tornar vermell com un pebrot.

Desviant la conversa, vaig dir:

—Les vuit.

—Ja ho sabem—digué ell amb reticència.

—Vull dir—vaig dir—que em queden només dotze hores d'estar pres.

Ell feu un sospir.

Hi hagué una llarga pausa de silenci.

Un silenci que afegia volum a la foscor i dilatava l'espai que ens empresonava. Era com si tota la presó no hi fos i només fóssim presoners del nostre concepte pejoratiu i del nostre pensament esmolat pel punt de llum que tenen totes les ninetes dels ulls de tots els ulls del món que no són morts.

Ell i jo estàvem acarats i no ens veïem.

Jo pensava amb tots dos i reconstruïa l'escena amb una llum estranya de matinada, com aquella llum que anima els films.

Jo era jo, un lladre de rellotges d'or, que gairebé mai no eren de marca coneguda.

Ell... jo no el veia perquè era fosc, però l'evocava retallat a contrallum per un sol fred.

Ell era gras i llustrós, tenia el nas vermell i els ulls petits i blaus, d'un blau clar que glaçava les bones intencions. Tenia els braços curts i no podia assolir la confiança aliena.

Un dia va dir-me que quan ell volia fer bondat ningú no se'l creia. Per altra banda, això ho diuen tots els bandits que no en són prou, però en són...

—Tal dia com tu sortiràs, vaig sortir jo l'altra vegada.

—Així tu ets reincident?

—A la força.

—¿...?

—La darrera vegada que vaig complir condemna fou per falsificació de moneda. Poca cosa, negoci petit... però els principis legals es repenjaren i vaig ésser processat.

»Jo tenia un petit taller d'encunyar monedes de plata de cinc pessetes. Me l'havia quedat en traspàs d'un amic de la meva xicota que era a la presó.

»Jo tot just començava a fer les primeres proves de producció, assessorat per la xicota, que havia estat abans la xicota del meu antecessor tècnic.

»Ella, a canvi d'ensenyar-me a fer duros, m'exigia que ens caséssim.

»Com que jo, a desgrat d'ésser aprenent de falsificador de moneda, era ja mestre en falsificar altres documents, vaig muntar tot un casament fals.

»Passant el temps la dona va conèixer l'engany, i, despitada, em va denunciar.

—Per matrimoni fals?

—No; com a falsificador de moneda. La policia vingué una nit al taller en un moment que ella no hi era.

»Feren un escorcoll i trobaren uns cartutxos de duros grollerament falsificats, que eren producte de les primeres proves.

»Eren tan clarament dolents, que jo, dotat ja d'un estrany pudor professional, no havia gosat encara posar-los en circulació.

»Jo i la prova del delictes fórem portats davant del jutge i aquest em processà i em féu empresonar mentre es veia la causa.

»Poc dies després d'ésser a la presó vaig saber que la meva dona s'havia casat per l'església amb un policia.

—Així no t'estimava?

—Veuràs. Les dones són molt difícils. El fiscal em demanava per delictes provats de falsificació de moneda vint anys i un dia...

»Un dia es veié la causa tan temuda i ensems esperada per mi. Aquesta esperança era més que cap altra cosa una guspira de vitalitat inexaurible que és, ensems, anatema i estímul de tota delinqüència, malgrat sigui patològica i professional.

»Quan vaig comparèixer davant el Tribunal, jo estava francament aterrit i sentia minvar vertiginosament les meves reserves d'energia física.

»El meu defensor d'ofici, que per cert d'ofici era del que menys tenia, m'havia encomanat una desconfiança fonamentada en la manca més absoluta d'arguments lògics de defensa en bona justícia.

»Era un advocat jove que devia tenir de la justícia estricta per manca de pràctica, un concepte més truculent que el mateix fiscal, que al cap i a la fi era un home grassonet com jo, cosa que no deixa d'ésser una afinitat apreciable.

»Però el fiscal tenia sobre la taula aquells cartutxos de duros que per a la seva acusació eren, com a tals arguments, veritables cartutxos de dinamita.

»Jo, perduda ja tota esperança, vaig sostreure'm de la situació en veure que damunt d'un tinter de bronze que hi havia sobre la taula del Tribunal, i que representava la batalla de Trafalgar, hi lluïa un botó de nacre d'aquells que portem als calçotets.

»Reconstruint imaginativament el camí que havia fet pels estaments de la vida social aquell botó fins arribar al tinter de bronze que representava la batalla de Trafalgar damunt la taula del Tribunal del meu procés com a falsificador de monedes de plata de cinc pessetes, em passaren

desapercebuts l'apuntament i l'acusació i més de mig discurs del meu pobre defensor.

»Quan vaig arribar a la conclusió que aquell objecte petit que m'obsessionava podia ésser un vestigi oblidat d'un altre procés que per llur delicada índole potser s'havia hagut de celebrar a porta tancada, em va treure del meu laberint la veu del meu advocat que deia:

—Demano que es repeteixi la prova pericial.

»El judici se suspengué uns minuts.

»Em portaren al pati de l'Audiència que tenia al bell mig un llimoner ple de sol, que feia omplir la boca d'aigua de pensar en el seu fruit àcid.

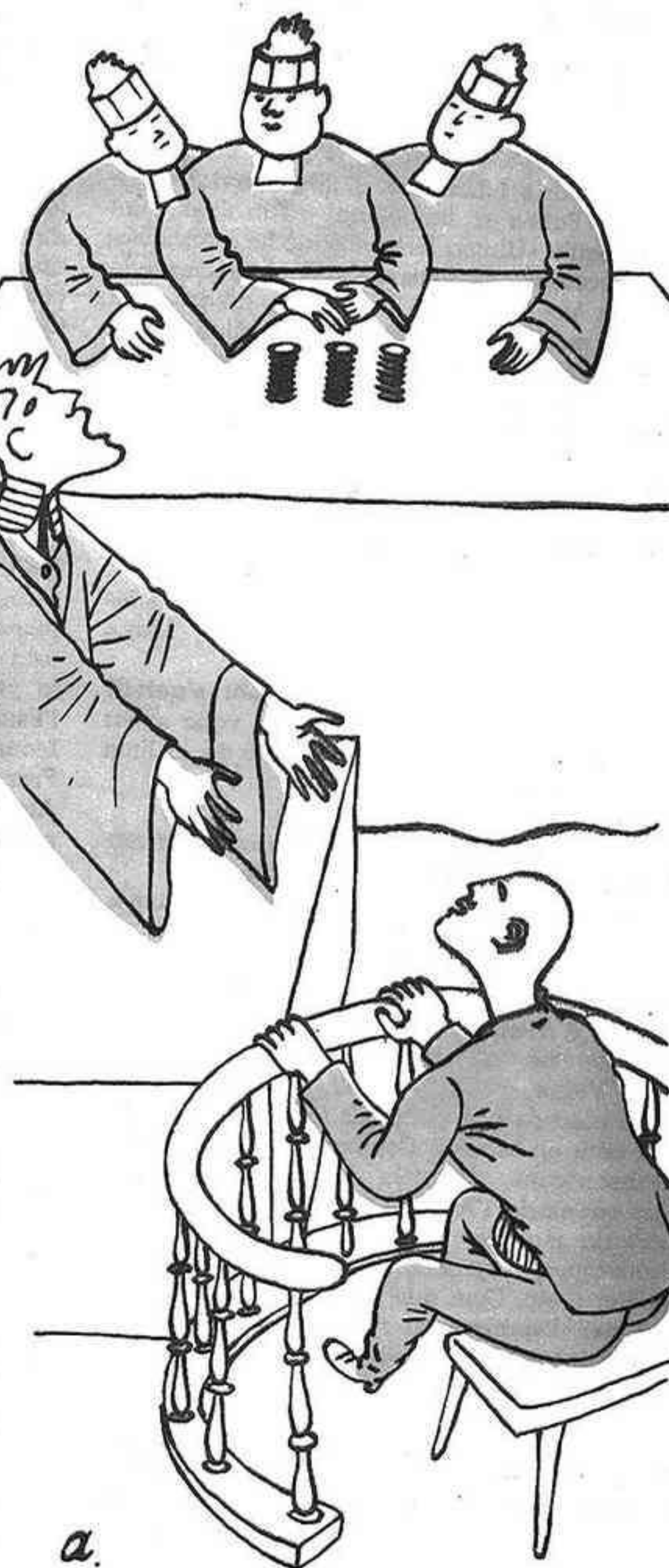
»El meu advocat vingué i em sorprengué desagradablement en veure'l posseït d'una estranya eufòria que sense poder-ho remeiar em feia presagiar horribles tragèdies.

»Represa la vista, el president s'aixecà i enmig d'un silenci tenebrós va declarar que els pèrits numismàtics havien dictaminat que les monedes de cinc pessetes que contenien els cartutxos trobats al meu domicili eren bones i valien vint rals, com les millors que poguessin trobar-se.

»Al cap de dues hores, no solament era jo ja totalment lliure, sinó que a més la justícia m'havia reintegrat aquelles cinc-centes pessetes en monedes de cinc pessetes que per mi eren un tresor fabulós, puix que m'havien portat el convenciment íntim, per bé que inconfessable, que jo era un autèntic i acreditat fabricant de duros autènticament bons.

»No cal dir que vaig incrementar de tal manera la producció, que al cap d'un mes ja tornava a ésser a la presó complint, com veus, una cadena perpètua.

—No ho entenc.

—Doncs és molt senzill. La meua falsa dona havia sostret del jutjat les monedes falses que m'havia trobat a mi la policia i el jutge s'havia vist obligat a posar-les de la seva pròpia butxaca i, naturalment, resultaren bones a prova de prova pericial.

—Però tu no ho sabies?

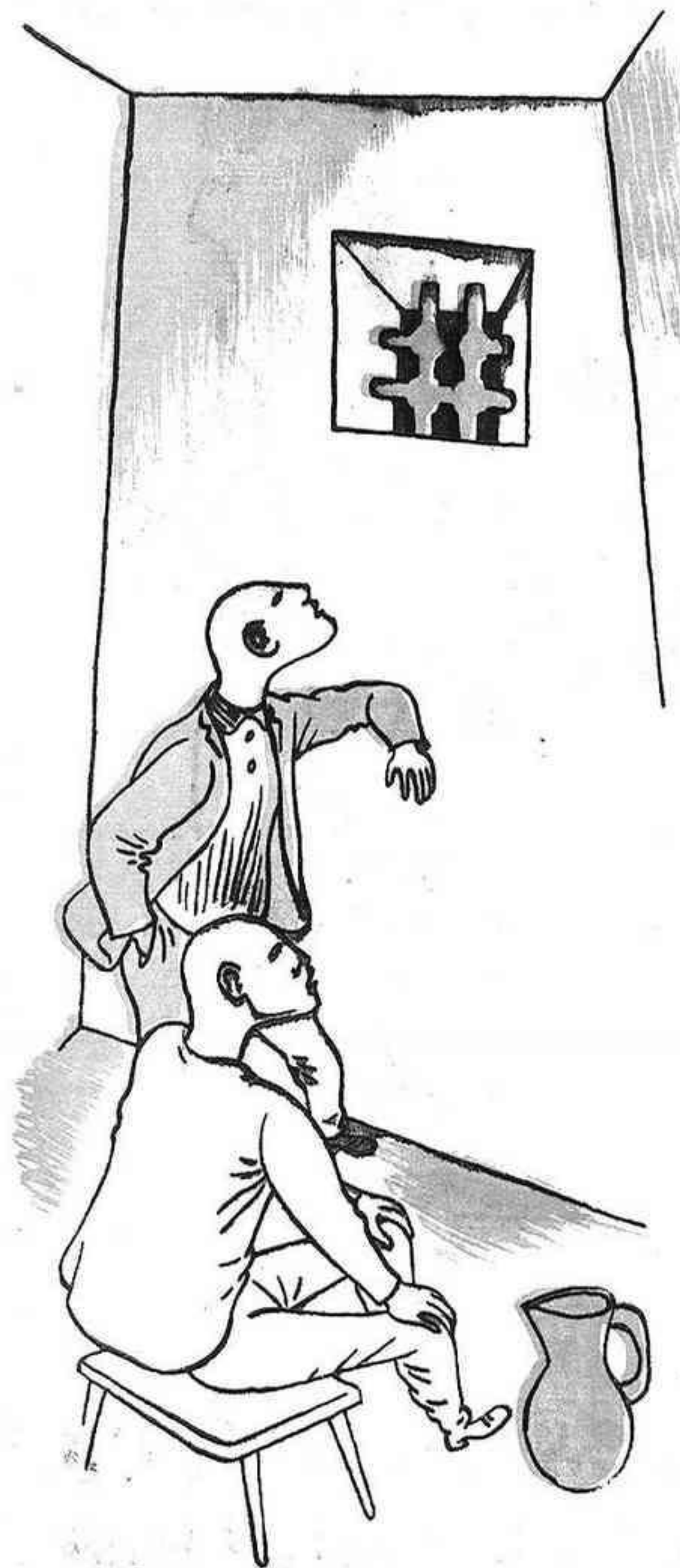
—Ahir m'ho va explicar el darrer marit de la meua dona, que des d'abans d'ahir és company teu i meu de preventori.

—Així ella t'estimava.

—No ho sabré del cert fins el dia que surti.

—.....?

—D'ací a dinou anys, tretze dies i sis hores...!!

Estàvem a les fosques.

La cella del preventori era com totes: quadrada, estreta i alta... Allà dalt, calava l'escalf esplendorós d'una nit d'hivern menys fosca que la negror de la cella que ocupàvem tots dos. Era un espurnat d'estels que ell mirava fit a fit per esbrinar l'hora.

Ell, a còpia d'haver passat rosaris de nits fosques mirant els estels des de les finestres altes de tots els preventoris del país, tenia la virtut d'esbrinar, tot mirant-los, l'hora.

—Ara són les vuit—va dir sentencios i ple d'estranya i nigromàntica suficiència.

En aquell moment mateix, del rellotge d'una església propera que ho tenia tot cremat menys el rellotge, sonaren vuit campanades estentòries.

Jo vaig fer un somriure escèptic, tot pensant: de poc li ha servit a aquest Llätzer estudiar els misteris dels estels.

Ell, a desgrat de la foscor que ens envoltava, va dir tot enfurismat:

CRONICA INTERNACIONAL

La pau d'Europa serà ferroviària i africana o no serà, ens diu Nicolau M. Rubió i Tudurí

(De l'enviat especial de Fabra a Barcelona)

Reus, París i Londres, 9. (De l'enviat especial de Fabra a Barcelona).—Tan bon punt hem llegit a «Ultima Hora», periòdic internacional barceloní, les sensacionals revelacions de Nicolau M.ª Rubió —i Tudurí—, publicades el 29 del mes passat, sobre els destins de la guerra d'Espanya, hem cregut el nostre deure entrevistar-nos amb el senyor Rubió de la mateixa manera que el senyor Rubió s'entrevista amb el Quai d'Orsay, és a dir, convidant-lo a sopar, ep, el Quai a Rubió.

I el sobri menú de guerra encarregat —sis plats—, és a dir, obertes les millors perspectives, entrarem en matèria, expressió cara a Jean Dubois, caporal a les ordres indirectes del general Gamelin, cap de l'Estat Major general francès.

—Bé—li preguntarem—, de quoi s'agit-il? —com deia el mariscal Foch quan volia saber de què es tractava—. Què és això de la línia de transports transafricana?

—Es una idea meva.

I tot seguit enrogí per demostrar d'una manera més gràfica la seva fe antifeixista.

—Bé —va afegir—; el cert és que, meva, meva, potser no ho és.

—Ja —li contestàrem—; és una idea de les Potències per tal de satisfer les ambicions colonials d'Alemanya sense satisfer-les, no?

—Ben bé, no; la idea és més aviat de Julio Verne.

La cosa és ben clara. Es formarà un consorci i amb ell la gran Companyia de Transports Transafricans, a través del Continent Negre, que sanejaria l'Àfrica i els dividends, i transportaria matèries primes, glefina i altres andròmaques, caçadors de lleons, pells de lleó, etcètera, etc. Com que la línia hauria de passar per Espanya, el nostre país en sortiria beneficiat en gran manera i la seva construcció acabaria la guerra.

—Com diu?

—Sí, que la construcció dels T. T. acabaria la guerra, perquè les accions militars perjudicades, hauria de seguir la línia actual de

trinxeres i seria aleshores impossible seguir la guerra, perquè els accions militars perjudicarien les accions llançades al mercat. Perquè qui s'imagina el tren passant entre els combatents? Ningú, a menys d'anar blindat. Comprarem el terreny per cap diner...

—Nosaltres creiem —digué el corresponsal de Fabra— que aprofitarien la guerra per a construir el ferrocarril en terra de ningú. Resultaria més barat.

—Ja és una idea, ja; però com que la qüestió és girar, més val que la terra sigui d'algu; comprant i venent el diner corre i el comerç prospera.

En l'ordre polític ja he dit que el més interessant seria que, travessant Espanya, es podria aplicar el sistema federal: a la dreta de la via, l'Estat autònom feixista, a l'esquerra, l'Estat autònom republicà. Nosaltres, els Rubions i Tudurins serviríem d'enllaç. Aleshores França podria assegurar la seva frontera i Alemanya l'ajudaria a mantenir les seves comunicacions amb l'Àfrica.

—De quina manera?

—No ho sé; però aquestes coses de la diplomàcia no es pregunten. Jo crec que el sol anunci d'aquest pla publicat en els diaris de major circulació donaria un cop mortal a Mussolini, perquè ell no pot oferir com nosaltres un terreny tan ben abonat com el nostre per fer anar endavant el projecte, encara que serament el «duce» intentaria fer passar un tren per l'eix Roma-Berlín-Toquio. Però jo no crec que aquest eix sigui prou resistent, per manca, precisament, de matèries primes. I, a més, ningú no ha dit encara si aquest eix és un eix amb baranes. I una altra cosa: què faria un tren Roma-Berlín-Toquio? Què transportaria? El meu projecte, en canvi, té possibilitats inescotables. Si el pla anés endavant, ja ho escrivia jo a «Ultima Hora», el 29 del mes passat, l'Occident restaria tranquil i Alemanya, adreçant-se llavors al Danubi, podria dir com Cèsar (Juli): en passar el Rubió —i Tudurí— d'aquell temps, l'alea jacta est de les

pàgines rosa del «Petit Larousse Illustré», i, pacíficament, trobaria allà ocasió de demostrar als italians que el Reich té altres camins que no el de Roma (com veieu, no tots els camins porten a Roma) per arribar a l'orient de la Mediterrània. I els pobles d'aquest orient, que es fumin.

Aquestes són les possibilitats polítiques dels T. T. Hi ha, ara, les possibilitats econòmiques, que són immenses. Com podeu pensar, el ferrocarril passarà per l'Estret de Gibraltar i aquesta serà l'ocasió propícia per construir el túnel submarí de què tant s'ha parlat i encarrilar així les activitats sens fre del Ram de la Construcció. Un cop a l'altra banda, tenim la travessia del Sahara, del qual podem extreure una quantitat fabulosa de matèries primes. Només heu de recordar el famós negoci de les sorres de Barcelona per tenir-ne una idea infinitesimal.

Ve després el negoci de les pells de lleó. Aquest negoci tindria dos aspectes: el turístic i el comercial pròpiament dit. Al llarg de la línia h: hauria una sèrie de baixadors per als caçadors de lleons, en els quals un rètol visible a distància indicaria cada dia l'estat de la selva. Això donaria molt; pel que fa a l'aspecte purament comercial de la cosa, els pobles de l'interior serien recorreguts periòdicament pels nostres agents, que anirien cridant la coneguda cançó:

Tral larà la la

la la la la.

Tral larà la la

la la la la.

Tral larà la la la-rà larà

larà larà larà larà

la la la la.

Hi ha cap pell de lleó...?

Ara, pel que fa a la travessia del Sahara, hi ha dos projectes: l'un travessar-lo per sobre i l'altre per sota, en règim de metro. El primer seria molt pesat per als passatgers a causa de la calor horrible que hi fa, però es talviaria combustible a la màquina. Bé; potser farem els dos, l'un per als trens de passatgers i l'altre per als trens de càrrega. En el primer hi haurà mixtes per carregar els diamants de El Cap.

Com veieu, serà un projecte digne de Nord-Amèrica; només que el personal subaltern haurà d'ésser blanc, perquè no es confongui amb la gent del país i no el perdem.

—Així vos hi teniu part?

—Naturalment! Com ho sabria si no? Hi tinc part per la idea, que és meva, i pels meus coneixements ferroviaris, ja que, com deveu saber, el meu pare era l'enginyer dels Tramvies d'El Tibidabo. En quant a la idea, també és enginyosa i se'm va ocórrer tot caçant lleons. Un dia estava apuntant a un d'ells, el darrer que ens corresponia pel racionament i ja anava a dir al negre que podia tallar el tiquet, quan em va cridar més l'atenció la configuració del terreny.

«Té, em vaig dir; quin lloc tan esplèndid per fer-hi passar un ferrocarril transafricà!» I dit i fet, deixo el lleó, tallo una branca gruixuda de baobab, li trec l'escorça, la deixo plana d'un costat, la colliço a terra en direcció Est-Oest i ja està!

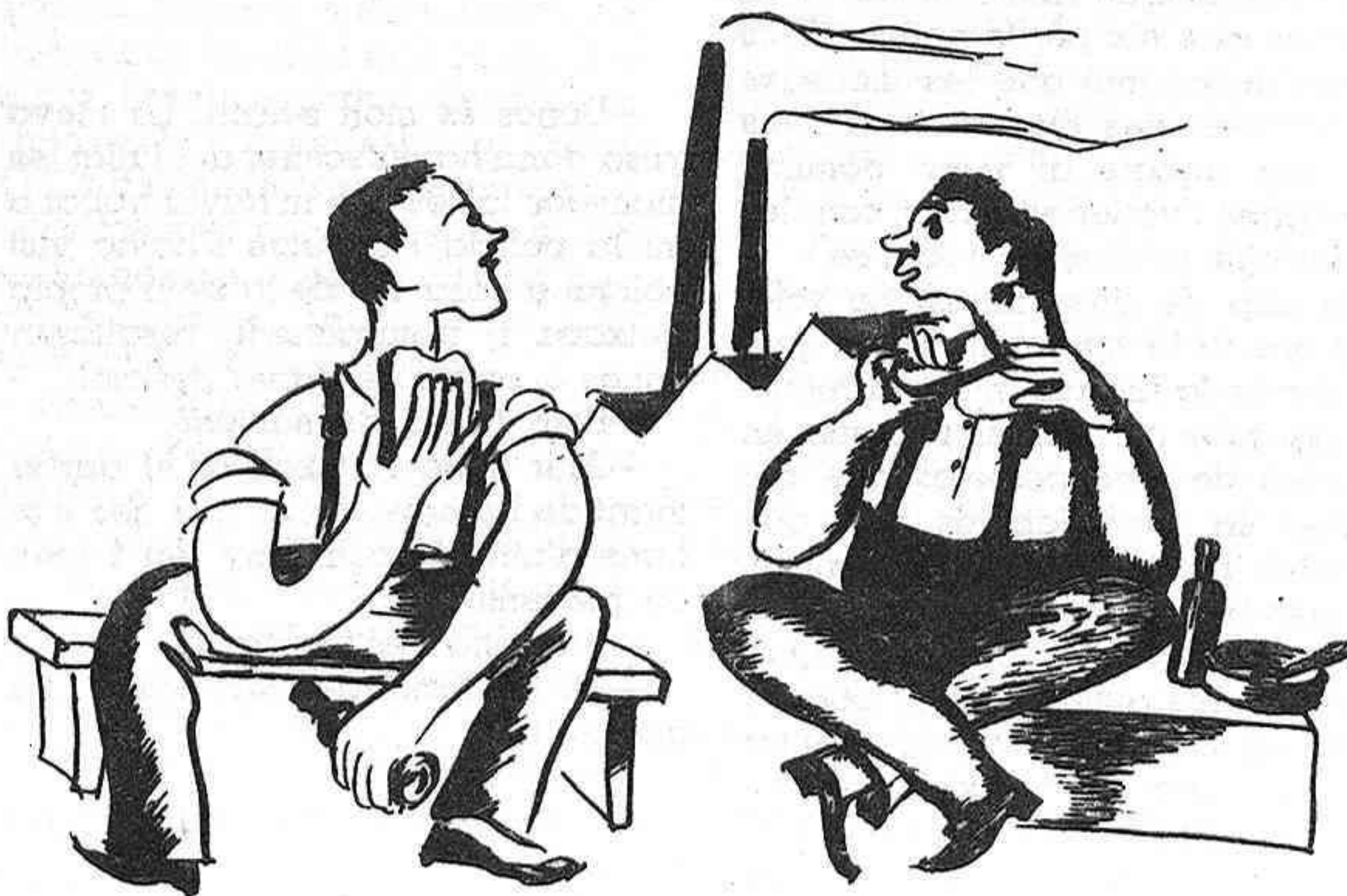
—Què vol dir ja està?

—Res, home, que acabava de posar la primera travessa del ferrocarril transafricà! Ara, si el volen construir, han de comptar amb mi, perquè, si no, no passen. I així han nascut els Transports Transafricans, o sigui els T. T.

—Sí; T. T. i deixa'm dormir.

—No; per dormir, tsé-tsé; en posarem als sleepings.

I aquesta, acabà dient el nostre informador, és la clau de la pau d'Europa—peace, que deia en anglès el President Wilson a la Conferència de la Pau l'any 1919.—Fabra.

La religió de Franco.

ESQUELLOTS

PERIODISTES...

Hi havia un «Sindicato Profesional de Periodistas», de la C. N. T., naturalment. El presidia el senyor Pintado i el formaven altres Pintados. I, és clar, eren molt revolucionaris.

Per un bon dia els companys de la C. N. T., com els de la U. G. T., van decidir tirar endavant allò de l'organització per indústries, i els periodistes revolucionaris amics del senyor Pintado, de tan periodistes i tan revolucionaris que eren, es van sentir molt ofesos d'haver-se de barrejar —ai, ex— no gens menys que amb uns vulgars obrers impressors com ara Pablo Iglesias o Llunes. I no hi van voler ésser.

La C. N. T. els va desautoritzar. I, en vista de l'èxit, van acordar convertir-se en «Ateneo» i donar les gràcies al senyor Pintado perquè veïa pel prestigi de la classe.

PERIODISTES?

Aquesta idea de fer un Ateneu a base de periodistes pot ésser original, com ho seria, per exemple, fer altres Ateneus professionals: de suro-tapers, de descarregadors del moll, etc., posem a títol de professions honorables. Ara que si, de passada, en el de periodistes hi havia algun periodista professional, sempre justificarien una mica el títol que capriciosament es donaren.

EL RELLOTGE DEL PERIODISTA MINGUELLA

Fa unes nits, en un lloc apartat i fosc dels voltants de la nostra ciutat, un desconegut malcarat i dotat d'uns envejables mals modors sortí al pas del diminut i dinàmic director de «El Diluvio», Minguella, i li demanà l'hora.

Minguella es treié el rellotge, que era de butxaca, de la butxaca, i donà l'hora al poc amable transeünt, però aquest no s'accontentà amb l'hora i exigí a Minguella que li lliurés el rellotge amb cadena i tot.

El pas providencial d'un automòbil que portava encesos dos formidables fars «Maréchal»

es veu que va marechal l'illustre atacador, i Minguella pogué conservar el rellotge, que per cert és de bona marca.

Uns companys periodistes comentaven el fet l'endemà i coincidien unànimement en què no tenia gaire importància.

I UNS ALTRES PERIODISTES

Quan Maurice Thorez va rebre la premsa de Barcelona —aquesta vegada, la majoria eren periodistes de debò—, el director d'un prestigiós diari li va formular una pregunta difícil. Li vingué a demanar que com veia les perspectives d'Europa, quin seria el seu futur.

N'hi havia per escriure una enciclopèdia. Però Thorez, després de fer-se repetir la pregunta i de dissimular l'astorament, se'n sortí

A SALAMANCA

— Què fas?
— Faig moros.

INFORMACIO ESTRANGERA

DELBOS I CHAUTEMPS, A LONDRES

Londres, 74. — Delbos i Chautemps han arribat, com hom temia, a Londres, convençuts que si no venien encara que només fos a dir que no, s'exposaven a incórrer en aquell nefast sobrentès que diu: «Qui calla, atorga».

Sortosament, se sap, a desgrat de la impenetrable reserva oficial dels centres oficials diplomàtics i governamentals, que Delbos i Chautemps ni han deixat de venir, ni han callat, ni han atorgat.

La cosa, si més no, serveix perquè hom pugui seguir creient com fins ara que la passada Guerra Europea la varen perdre els alemanys.

SI QUE LA VAREN PERDRE!

Doorn, 83. — Guillem II, ex «führer» alemany i ex gairebé emperador de tot el món (recordi's que com ara també aleshores va venir d'un pèl), després d'haver passat la revista de comissari als bombers de la localitat, ha declarat que ell, com que està tan envellit, recorda ben bé el que diuen que

va succeir a Europa entre els anys de 1914 al 1918, però que, a desgrat del temps transcorregut, li sembla recordar que la guerra la varen perdre els alemanys.

Aquesta declaració, per bé que no és prou taxativa, dona marge a ésser optimista i suposar amb cert fonament que potser sí que varen anar així les coses.

EL «DUCE» TAMBE DIU QUE SI

Roma, 96. — El «duce» es mostra aquests dies davant de les poques persones que assoleixen apropar-se'li sense ésser passades per les armes, extraordinàriament excitat.

Diu que diu udolant com un veritable presumpte emperador de tota la suposada futura Europa feixista, que, a desgrat de l'eix Roma-Berlín-Tòquio-Lisboa-Salamanca, ell no perd els estreps a benefici d'altri i que què s'ha pensat el seu colega foll de Berlín!

Diu que ell és el més interessat a remarcar que la Guerra europea passada la perdé Alemanya, i que la guanyà ell, com saben a tota l'Àustria.

«Fins ací podríem arribar!», diuen que diu el «duce», tot enfurismat, i que encara afegeix: «A mi, no! Ja soc massa gran jo, perquè em facin empassar aquesta maniobra de convertir l'eix Roma-Berlín-Brasil-Lisboa-Tòquio-Salamanca, en un eix Roma-Berlín-Brasil-Havana-Salamanca-Viena-Praga-Lisboa-Reus-París i Londres, amb la capital a Berlín».

Eix...!!!

—Escollí; voldria dir-me on és el carrer de Sant Pere Kropotkin?

Sortirà aviat el N.º 8
de l'òrgan oficial
de l'Exèrcit de l'Est

"L'EXERCIT POPULAR"

Per a comandes

P. A. C. O. D.

PUBLICACIONS ANTIFEIXISTES
Cooperativa Obrera de Distribució

Rambla del Mig, 17 - Barcelona

De venda a tots els quioscos
i centres de distribució de P. A. C. O. D.

Llegiu

LA CORRESPONDENCIA INTERNACIONAL

i estareu al corrent dels esde-
veniments polítics internacionals
més importants, glosats pels re-
presentants més autoritzats, del
moviment obrer a tot el món

PREU: 25 CENTIMS

DE VENDA A TOTS ELS QUIOSCOS

Ha sortit el CANÇONER REVOLUCIONARI INTERNACIONAL

N.º 2

PREU: 1'75 PTES.

De venda a tots els quioscos
i centres de distribució de **P.A.C.O.D.** PUBLICACIONS ANTIFEIXISTES
Cooperativa Obrera de Distribució
RAMBLA DEL MIG, 17 -- BARCELONA

El dia 20 de desembre sortirà el magnífic calendari

P. S. U. - U. G. T.

al preu de 2'50 ptes.

Per a comandes:

P. A. C. O. D.

PUBLICACIONS ANTIFEIXISTES
Cooperativa Obrera de Distribució

Rambla del Mig, 17

BARCELONA

Telèfon 19937

LES REIVINDICACIONS ALEMANYES

—No en facis cas, que és que s'estan reivindicant.